

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНЯ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПИ

Оксана Кравчина, молодший науковий співробітник

*Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
Київ, Україна*

Після закінчення шкільної освіти на ринок праці потрапляє велика кількість молодих людей, яким важко влаштуватися на роботу і вони поповнюють ряди безробітних, оскільки ринок праці потребує більш підготовлених та компетентних спеціалістів. За даними держслужби статистики станом на 1 лютого 2017 р. кількість безробітних становить 429 тис. чоловік. Також кількість фізичних осіб-підприємців, що припинили свою діяльність та зареєструвалися як безробітні станом на початок 2017 р., становить 3,2 тис. чоловік. Вирішенням проблеми зайнятості молоді потрібно займатися вже під час шкільної освіти через розвиток підприємницької компетентності учня, оскільки основою підприємництва є здатність перетворювати ідеї в життя через творчість, інновації, здатність до виправданого ризику, а також здатності планувати та управляти своєю роботою.

Розвиток підприємницького потенціалу європейських громадян і організацій є також одним з ключових завдань політики для держав ЄС протягом багатьох років. Вважається що розвиток навичок підприємництва та набуття знань призводять до широко розвитку підприємницької компетентності та відповідно приносить користь людям та суспільству в цілому. Про це свідчить низка прийнятих ЄС документів, одним з перших є «Зелена книга з питань підприємництва в Європі», що вийшла в 2003 році та в якій акцентувалася увага на важливості навчання підприємству [1].

Наступним кроком стало віднесення Європейською комісією у 2006 році підприємницької компетентності до однієї з восьми ключових компетентностей, необхідних для всіх членів суспільства, заснованого на знаннях [2]. У 2008 році видано «Закон малого бізнесу для Європи», який став основою політики ЄС в області малих і середніх підприємств та спрямований на вдосконалення підходу до підприємництва в Європі [3]. Серед інших важливих документів можна виділити «Повідомлення про переосмислення освіти» у 2012 році, в цьому документі обговорюються питання реформування системи освіти в країнах ЄС, з метою задоволення зростаючого попиту на робочу силу з більш високим рівнем кваліфікації і зниження рівня безробіття [4] та "План дій з навчання підприємливості на період до 2020" від 2013 року створений для розвитку підприємницького потенціалу Європи і усунення існуючих перешкод на цьому шляху, в документі запропоновані певні дії, а саме: підприємницька освіта (визначено галузі для негайного втручання); видалення існуючих адміністративних бар'єрів та підтримка підприємців в найважливіших етапах життєвого циклу бізнесу; ініціювання підприємництва в Європі і виховання нового покоління підприємців [5]. У 2016 році вийшов «План дій для Європи з нових навичок», в якому прописаний ряд дій для забезпечення правильного навчання і розвитку необхідних навичок, враховуючи підтримку людей, для знаходження ними нової роботи і поліпшення їх рівня життя в Європейському Союзі. Також в цьому документі акцентується увага на підприємницькій освіті [6].

Останнім доробком європейських науковців Маргеріти Бачігалупо (Margherita Bacigalupo), Панагіотіса Кампіліса (Panagiotis Kampylis), Іва П'юні (Yves Punie), Годелів Ван ден Бранде (Godelieve Van den Brande) стало створення «Рамки підприємницької компетентності» [7]. Рамка EntreComp складається з трьох сфер компетентностей: «Ідеї та можливості», «Ресурси» та «Трансформація в дії». Кожна сфера включає в себе п'ять компетентностей,

які разом є складовими елементами підприємливості як компетентності. Автори вважають, що Рамка EntreComp є дуже докладним і всеосяжним інструментом з трьома сферами компетентностей, 15 компетентностями, 15 дескрипторами, 8 рівнями майстерності і 442 результатами навчання. Стверджують, що Рамка EntreComp відображає складність сфери компетентності підприємливості, що стосується кількох аспектів нашого повсякденного життя та може застосовуватися як багатоцільовий довідник. Перевага рамки компетентностей в тому, що вона намагається налагодити зв'язок між сферами освіти та зайнятості і слугувати фактичним еталоном для будь-якої ініціативи, що має на меті сприяння навчанню підприємливості.

У процесі переходу до суспільства, де підприємництво має розвиватися, особливо актуальною стає проблема професійної мобільності та можливості реального вибору: стати грамотним найманим працівником або виступити в якості самостійного підприємця. Для того щоб молодь могла скористатися правом займатися підприємницькою діяльністю, вона повинна ще в школі готуватися до цього вибору (стати підприємцем або найманим працівником), розвивати відповідні компетентності, тим більше, що школа покликана передавати підростаючому поколінню соціальний досвід і готувати до життя.

Література:

1. Green Paper. Entrepreneurship in Europe. (2003). [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/entrepreneurship_europe.pdf (in English).
2. Recommendation of the European parliament and of the council. (2006). [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006H0962> (in English).
3. The Small Business Act for Europe/ (2008). [Electronic resource]. – Mode of access: <http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/> (in English).

4. Rethinking Education (2012). [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/education/policy/multilingualism/rethinking-education_en (in English).
5. The Entrepreneurship 2020 Action Plan.(2013). [Electronic resource]. – Mode of access: <http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/action-plan> (in English).
6. New Skills Agenda for Europe.(2016). [Electronic resource]. – Mode of access: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223> (in English).
7. EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework .(2016). [Electronic resource]. – Mode of access: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101581/1fna27939enn.pdf> (in English).